No. 1451 | Zaterdag 21 October 1911. | 28ste Jaargang

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.— met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f. 0.50; voor elken regel meer 7½ cts.

BUREAUX VAN DIT BLAD
Redactie en Administratie
Oud No. 223. Nieuw No. 4.
Waterkant, Overzijde.

Es Courant aki ta sali toer dia Sabra.
Su prijs di abonnement ta fl. 2,— pa tres luna pagá padilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire. Aruba, St. Martin (P. H.), St. Eustatius i Saba fl. 10.— pa anja
Un numero sol fl. 0.15.
Anuncio di 1 te 7 regel f 0.50 cada regel mas 7½ cts.

Het Internationaal Congres tegen het Alcoholisme.

In de Hofstad is 12 Sept. ll. het 13de internationaal congres tegen het alcoholisme gehouden.

Ten Congresse waren n.l. behalve Nederland, bovendien de volgende Staten officieel door Regeerings-afgevaardigden vertegenwoordigd: Duitschland, Vereenigde Staten van Amerika, Engeland, Oostenrijk, Griekenland, Noorwegen, Portugal, Roemenië, Servië, Zwitserland, Zweden, Uruguay, terwijl de Heilige Stoel vertegenwoordigd is door Z. D. H. den Bisschop van Haarlem, Mgr. Callier, en de synode der Nederl. Hervormde Kerk door ds. Knottenbelt.

De voorzitter van het Organisatie-comité, jhr. mr. Ruys de Beerenbrouck, heette in de Fransche taal de aanwezigen hartelijk welkom in deze zaal, ter beschikking van het Congres gesteld door de directie van het Kurhaus (Scheveningen), welke hij, onder appplaus der congressisten, dank zeide voor de gastvrijheid, welke zij het Congres gedurende deze week bewijst. Hij stelde daarop het Congres den zeereerw. heer Leigh, deken van Hereford, voor, die vervolgens als voorzitter van het Permanent Comité een toespraak hield in de Fransche taal.

Als president van het Permanent Comité bracht hij allereerst dank voor de goede ontvangst welke het Congres hier geniet van de zijde van H. M. de Koningin en Haar Regeering.

De Minister van Binnenlandsche Zaken, Mr. HEEMSKERK, opende het Internationaal Congres met eene rede, waarin hij constateerde dat, sedert 18 jaren, toen zijn vader als voorzitter van het Comité van ontvangst, het congres toesprak, het gebruik van gedistilleerd van 9 liter per hoofd der bevolking hier te lande gedaald is tot pl. m. 5,5 Liter. En bij vergelijking bij andere landen maakt Nederland een uitnemend figuur.

Vervolgens werd Minister Talma benoemd tot Voorzitter van het Congres.

Ter aanvaarding van het voorzitterschap hield de minister de volgende schoone en psychologische rede:

Dames en Heeren,

Mijn taak als president van dit Congres aanvaardende, moet ik allereerst den Hoogeerwaarden Heer Deken van Hereford, president van het permanent Comité, bedanken, dat hij wel heeft willen voorstellen, mij tot president te benoemen en u allen te danken voor de wijze, waarop gij zijn voorstel hebt willen ontvangen. Ik ben zeer dankbaar, in de gelegenheid te zijn bij te dragen tot het welslagen van dit Congres. Toen ik vrijer beschikking had over mijn tijd, heb ik gaarne mijne krachten en mijn vrije uren gesteld in den dienst, zij het als eenvoudig soldaat in het leger, dat zich gevormd heeft voor den strijd tegen het alcoholisme. Ik beschouw het als een voorrecht, als een hooge eer, om te mogen voorzitten in een raad, die op dit oogenblik de generaals en de officieren van dit leger vereenigt, het verslag te hooren van de verrichtingen van dat leger en tegenwoordig te zijn bij de voorbereiding van een nieuwen veldtocht.

Men zou kunnen zeggen, dat het onjuist is dit congres te vergelijken met een krijgsraad.

Er is misschien geen werk, dat meer wezenlijk een vredewerk is, dan de poging om den invloed van deze verderfelijke macht in te perken. En toch, ieder die de zaak ernstig onderzocht heeft, weet wel, dat het doel niet zal kunnen worden bereikt, dan indien de geestelijke en stoffelijke machten zich vereenigd hebben in een krachtige en hardnekkige poging om het alcoholisme terug te dringen van het door haar veroverd gebied.

De macht van het alcoholisme is een onbetwistbaar feit. Het zou onzerzijds niet verstandig zijn, de beteekenis van dit ernstige feit te willen verminderen, al konden we het ook al doen, door enthousiaste verklaringen en ontijdige overwinningsproclamaties. Het geheim van de macht van het alcoholisme is gelegen in de menschelijke ziel: de nijpende zorg, die vergetelheid zoekt, het uitputtende lijden, dat leniging vraagt, de kreet van het geweten, dat men wil verdooven, de koude en de warmte, de vermoeienis en de zwakheid, die men wil ontvluchten, en boven alles het kleurlooze eentonige leven, dat om vreugde vraagt, het leven zonder geloof, zonder liefde, zonder hoop, dat zoekt naar verheffing; dat alles is te vinden, waar we menschen vinden, de kracht van al deze moeiten schijnt wel meer intens te worden met de toeneming van de beschaving en de verfijning van het leven, de uitbreiding van den horizont van den mensch.

Voor al deze kwalen biedt de alcohol zich aan als het eenige geneesmiddel. Zij brengt kracht, vreugde en verheffing in het leven, dat schijnt te moeten ondergaan in den strijd. Zij geeft de vergetelheid, de rust en de troost van hen, die tevergeefs er naar zochten.

Het is waar, dat al deze gaven namaak zijn, zij bedriegen als de appelen van Sodom en het water van de Doode Zee. Die kracht stort ineen, die vreugde ontzenuwt, die vreugde mat af, die verheffing mislukt. Die vergetelheid bereidt den ondergang voor. Die rust verspilt de kracht. Die troost is niet meer dan een duivelsgrijns.

Wij weten het wel; de ongelukkigen, die dreigen onder te gaan, weten dat even goed als wij. Maar hij die weet, dat het ware, wezenlijke niet wordt verkregen dan in zwaren, onophoudelijken en toegewijden arbeid, zal zich er niet over verbazen, dat de verleiding altijd weer opnieuw onoverwinnelijk blijkt, die dat alles, zij het als een schijnbeeld, aanbiedt voor enkelen stuivers.

Wij hebben te doen met den grooten leugenaar. Hij vindt steun in alles, wat het leven van den mensch somber en vaal maakt. Al wat den mensch doet lijden, al wat aan zijn intellectueele verstandelijke en geestelijke energie, ernstige inspanning vraagt, wordt de bondgenoot van den alcohol, zoodra de mensch niet kent de bronnen, die hem in waarheid kunnen verschaffen, hetgeen hij in den alcohol tevergeefs zou zoeken. Een onverbiddelijke strijd is er noodig tegen een dergelijke macht; de ware oorlog, met de geduchte wapenen van het verstand, de zedelijke kracht en den godsdienst. Ik bedoel niet hierbij de werking van den Staat uit te sluiten. Met goed recht vragen wij van den Staat, de bescherming van de jeugd, van de geheele gemeenschap, tegen de overheersching van het alcoholisme. Met goed recht vragen wij van de Koloniale Mogendheden een krachtig optreden in het belang van de inlandsche volken, tegenover welke wij zoo groote verantwoordelijkheid hebben. Maar voor alles is het de intellectueele, zedelijke en godsdienstige actie, die in den strijd beslist.

Het schip, dat door den storm wordt bedreigd' kan een kostbare bescherming vinden in de olie, die de golven voor een oogenblik doet bedaren; de beste bescherming is het, die daarin wordt gevonden, dat het degelijk is gebouwd, goed uitgerust en bemand door bekwame, onversaagde zeelieden.

Zoodra de strijd tegen het alcoholisme een negatieve beweging zou worden, zou ze niet dan voorbijgaande zijn, gehandhaafd wellicht voor een tijd onder den invloed van opzienbarende en aangrijpende ervaringen of onder de leiding van een machtige persoonlijkheid. Maar in de 19e eeuw is die strijd geweest een positieve beweging.

Mr. Heemskerk, president van het Haagsche Congres van 1893, de vereerde vader van onzen eere-president, den Minister van Binnenlandsche Zaken, heeft het zoo juist aangeduid, toen hij als de leuze voor deze beweging aangaf, de liefde en de zorg voor het volk. 't Is dan ook niet te verwonderen, dat de strijd tegen den alcohol altijd zijn steun heeft gezocht in een beweging, die de verheffing van het volk bedoelde. De ontwikkeling van de hygiënische werkzaamheid van de gouvernementen, van menig bijzonder genootschap, heeft beurtelings behoefte gevoeld aan den strijd tegen den alcohol en zich als gewaardeerden bondgenoot in den strijd doen gelden.

De arbeidersbeweging, die haar merk op onzen eeuw drukt, heeft aan de alcoholbeweging overtuigde en volhardende strijders toegevoerd, die daarvoor medebrengen alle enthousiasme, dat de hoop op de sociale ontwikkeling hun inboezemt, en al de ijver, die bij hen gewekt wordt, door de overtuiging, dat iedere vooruitgang in gevaar wordt gebracht, indien dit volk in de macht zou zijn van het alcoholisme.

De Godsdienst, die rust op de Liefde van Hem, die de groote menigte zag en met ontferming bewogen werd over haar, omdat zij was als schapen die geen herder hebben, heeft onophoudelijk nieuwe hulptroepen aangevoerd voor dit sociale werk, en ze wakker gehouden, omdat zij ontdekte, dat het alcoholisme een der gevaarlijkste tegenstanders is van den invloed van het Evangelie.

Dit congres vereenigt al deze groepen, in het vertrouwen, dat zij hier iets kunnen leeren. Men zou kunnen zeggen, dat het een weinig gevaarlijk is. Een progagandist loopt gevaar ongeduldig te worden over den ijver van den ander, die een afwijkende meening voorstaat en ieder

LOSSE GREEP UIT ARUBA'S VERLEDEN.

Onze Correspondent van Aruba zond ons het volgende bericht:

Aruba 11 October.

In het nummer van 7 Oct. was de Redactie zoo vriendelijk ons eenige historische ophelderingen te geven over het ontstaan van den naam *Oranjestad.* Toch durf ik blijven beweren, dat het moeilijk te zeggen of liever uit te maken is, waarom die plaats zoo genoemd wordt. Het werk van Ds. G. B. BOSCH is ons bekend, maar tevens heeft de lezing daarvan ons overtuigd, dat deze Heer niet historisch - nauwkeurig is. Daarbij bestaat er hier nog eene andere meening over het ontstaan van dien naam, die mij niet ongerijmd voorkomt en haar gezag ontleent aan de Arubiaansche volksoverlevering Daarom blijft het moeilijk te beslissen, welke lezing de ware is. Volgens de laatste wordt de plaats *Oranjestad* genoemd, omdat zij vroeger en thans nog, voor het gedeelte wat niet bebouwd is, dicht bezet is met *yerba Anglo*, wier bloempjes oranje-geel van kleur zijn.

Ook over den naam *Commandeursbaai* bestaat hier eene overlevering, afwijkend van de lezing van Ds. BOSCH. Onder de vele Commandeurs, die aan die baai gewoond en geregeerd hebben, was er één, *Jahrman* genaamd, een echte tyran.

Het volk zon op wraak en kwam er ten laatste toe dien Commandeur op zijn paard te binden en in zee te jagen, waar ze natuurlijk beiden in de golven zijn omgekomen. Sedert dien is men die baai Commandeurs-baai gaan noemen.

— Als er iemand onder de talrijke Abonne's iets tegen deze traditie heeft in te brengen, zou het ons aangenaam zijn meerdere verklaringen nemen.

Door wrijving komt licht.

Later zond ons de Correspondent nog het volgende:

Aruba 13 October.

De Commandeursbaai ontleent haar naam *alléén* aan het feit, dat men daar dien Commandeur heeft te water gelaten.

De Commandeurs hebben daar nooit gewoond, maar resideerden op Ponton, ten Noorden der Oranjestad gelegen, waar nog enkele ruïnen en ook een vervallen kerkhof te vinden zijn.

De geest van historieschrijver schijnt plotseling over onzen Correspondent van Aruba vaardig geworden. Wij maken ons evenwel ietwat ongerust over deze onverwachtige bevlieging.

In ons nummer van 7 October zegt de Correspondent: „Onze hoofdplaats „heet *Oranjestad.*— Waarom die zóó ge„noemd wordt, is *moeielijk* te zeggen, „*want Oranje is er niet te bekennen.*"

Maar bij datum van 11 October zegt de briefschrijver, dat „*Oranje„stad* aldus genoemd wordt, omdat „zij vroeger en *thans nog* dicht bezet „is met *yerba anglo*, wier bloempjes *oranje-geel* van kleur zijn."

Terwijl dus eerst de briefsteller maar niet kon vermoeden of gissen, waarom Oranjestad dien naam verdiende, is die naamsafleiding nu weer een uitgemaakte zaak, waartegen niets valt in te brengen. Daarom wordt de opinie van Dñs. G. B. Bosch, als niet historisch-nauwkeurig, buiten mededinging gesteld.

Eerst was op de Playa nergens een spoor van oranje-geel te ontdekken, nu is op eens Oranjestad, langs velden en wegen *dicht bezet* met oranjekleurige bloempjes der anglo's.—

Licht begrijpelijk, dat ons vertrouwen in de opmerkingsgave, zoowel als in het gezag als historicus van onzen correspondent danig geschokt is, en wij dus al zijn verdere beweringen met omzichtigheid en alléén onder controle wenschen te aanvaarden.

Wij voor ons hebben geen enkele reden, om de *waarheidsliefde* van Dñs. G. B. Bosch, *waar hij als tijdgenoot gebeurtenissen en zaken uit zijn eigen omgeving bespreekt*, in twijfel te trekken.

Over een dergelijk geval loopt hier uitsluitend de kwestie. Hij verhaalt, hoe hij van den toenmaligen Commandeur zelf vernam, onder welke omstandigheden *Oranjestad* dien naam *gekregen* had.

Doch sluit dit nu uit, dat die plaats ook werkelijk een dergelijken naam *verdiende* wegens de menigte oranje-gele Anglo's die er groeide? In geene deele. Het bevreemdt ons zelfs dat de Correspondent ze vóór den 11 October nog niet had opgemerkt. Dns. Dosch kende ze wel ter dege. Op bladz. 56 en 57 van het IIde deel zegt hij: „Het westelijk gedeelte, „waaraan de *Paardenbaai* gevonden „wordt, is wel in de droogte een zan„dige, dorre vlakte, waarin de cac„tus...... nauwelijks groeien wil, maar „in den regentijd is het een uitge„strekt groen grasveld met *ontelbare gele bloemen* versierd." Het is dus ontegenzeggelijk, dat die naam heel toepasselijk was. Bovendien had hij ook nog dit in zijn voordeel, dat die naam tegelijk de herinnering aan ons vorstelijk *Oranjehuis* levendig hield.

Doch dat alles was geenszins voldoende, dat die plaats ook *officieel* voortaan dien naam zou dragen en aldus in documenten, uitgaande van 't Bestuur, zóó zou *genoemd* worden. Dat kwam alléén aan den Gouverneur toe, en dat gebeurde bij gelegenheid van dat bezoek van den landvoogd aan het eiland „vóór 1820 in 1830 veranderde."

Nu is het zeer goed mogelijk, dat ook de Gouverneur zich de Anglo's of een opmerking dienaangaande herinnerde. Dat ligt zelfs zeer waarschijnlijk in verband met het volgende, wat ik onlangs vond in een manuscript onder mijn berusting, van de hand van den Eerw. Pastoor H. J. de Vries, die reeds in Juni 1853 als kapelaan op Aruba kwam: „De „naam van *Oranjestad* kreeg zij, bij „gelegenheid, dat een hollandsch zee„officier, die zijn oog vestigde op de „zoovele *oranje*-bloemen, welke de „grond mee bedekt was, zeide: „in stede van *Paardebaai*, niet *Oran„jestad*? Dat is veel natuurlijker"".—

Als men nu weet dat ook destijds de dienstreizen van den Gouverneur naar de eilanden bij middel van het fregat van oorlog, alhier gestationneerd, pleegden te geschieden, dan is het verband en de samenhang tusschen deze beide gezegden al heel gauw gevonden. De officier maakte de frappant juiste opmerking en de landvoogd hechtte er zijn officieele goedkeuring aan.

* * *

Op gelijke wijze spreekt zich onze Correspt. tegen in zake de *Commandeursbaai*. Den 11 Octob. heet het nog: onder de „vele Commandeurs „die *daar aan de baai gewoond* en geregeerd hebben", enz. en reeds den 13 Octob. heet het lijnrecht daarmede in strijd:

„De Commandeurs hebben *daar nooit* „gewoond." — Zoo lichtvaardig moet men geen geschiedenis schrijven. De fout van den briefschrijver schuilt hierin, dat hij zich uitsluitend baseert op volksoverleveringen. Hoeveel waarde die hebben, *zoolang zij niet door officiele documenten bevestigd worden*, blijkt uit die beide correspondenties. Wat de eene zegsman beweert, ontkent de andere vlakweg, misschien is 't wel dezelfde persoon, die zijn eigen meening van twee dagen te voren herroept. Zulke legendaire verhaaltjes uit den volkomend kan men als een curiositeit eenvoudig voor kennisgeving aannemen. Iets dergelijks b.v. is het beweren, als zou Curaçao zijn naam ontleenen aan het feit (?) dat er op den Priesterberg (één der *drie Gebroeders*) ten Westen der haven in den ouden tijd een priester levend verbrand zou zijn: van daar *cura asa(d)o = gebraden pastoor*. En toch is zeer waarschijnlijk dat feit, en zonder eenigen twijfel ook die naamafleiding een *pure fictie*. Historisch staat het onomstootelijk vast, dat de Commandeurs van Aruba oorspronkelijk minstens een eeuw lang aan de Commandeursbaai gewoond hebben, dus in de buurt van het tegenwoordige *Savonet.* Wij beroepen ons daarvoor weliswaar ook op tradities, maar alléén op zulke, die van veel *ouderen* datum zijn, dan de aangehaalde van onzen correspondent, en die bovendien bevestigd worden door een officieel document.

Het reeds vermelde manuscript van Pastoor de Vries zegt: „Op de „*Commandeursbaai*, een plaats 3 uur „afstand ten Oosten van de Playa „gelegen, stond maar één (steenen) „huis: dat van den Commandeur; in „de wildernis vindt men nog de ge„metselde graven, hoewel vervallen „van hem en zijn familie."

Dñs. G. B. BOSCH, die reeds voor bijna een eeuw geleden de tradities uit den mond der Arubianen te boek stelde, zegt dl. II bl. 26: „Vroeger „woonde de commandeur met zijn „mede-menschen aan de *nog naar* „*hem genoemd wordende Commandeurs*„*baai.* Deze ligt een paar uur ooste„lijker ......Het eenige kenteeken, dat „eenmaal aan *derzelver oever de hoofd*„*zetel des eilands* gestaan had, vond „ik in eenige nabij elkander staan„de rond gemetselde ......grafplaat„sen, welke volgens het opschrift „van namen en jaartal bleken om„trent een eeuw oud te zijn."

Het volgende document zal wel voor goed allen twijfel wegnemen.

In het Koloniaal archief van Curaçao komt in deel *Protocollen* van 1727 onder No. 112 een beëedigde verklaring voor van den Heer PAULUS PRINTZ directeur van de bergwerken (mijnen) van Aruba, van WOUTER DRONKER en ISAAC VAN DER WOESTIJNE, Kapitein en bootsman van de bark *Elisabeth en Martha*, waarin zij verhaal doen, hoe op Aruba hun bark door twee Spaansche

lid van dit congres is ten minste een weinig propagandist.

Maar gij zijt hier ter wille van de liefde en zorg over het volk. Gij wilt U doen voorlichten, weten, ten einde daarna beter te kunnen handelen. In de krijgsraden, het spreekt van zelf, is men ook niet altijd eenstemmig; dan toch zouden ze overbodig zijn, maar men gaat daar niet vechten, dat bewaart men voor den vijand. Hier is dit hetzelfde. En indien het noodig zou mogen zijn, zult Gij mij veroorloven om U te herinneren, dat wij hier bijeen zijn in krijgsraad en niet op het slagveld.

WAAR BLIJFT AL HET GOUD?

De Goudproductie van de mijnen van de Transvaal in de maand Augustus van dit jaar overtrof de opbrengst van alle vorigen maanden. In Augustus, werd de hoeveelheid van 713.407 ons goud uit die mijnen te voorschijn gebracht, vertegenwoordigende een waarde van 14.757.853 dollars. In 1910 bedroeg de productie van goud over de geheele wereld £ 93¾ mill. dat is een toename van £ 1¾ mill. vergeleken met 1909. Het aandeel van de Transvaal aan de wereld-productie is nagenoeg onafgebroken gestegen. In het jaar 1895 bedroeg het aandeel van de Transvaal aan de totale productie 21 pct., in 1905 27 pct. en in 1910 al 34 pct., zoodat tegenwoordig meer dan een derde deel der wereldproductie op rekening van de Transvaal komt. In West-Australië is de goudproductie daarentegen van £ 14½ mill. in 1909 tot £ 13 mill. in 1910 gedaald.

Aan de wereld-productie wordt als volgt deel genomen: In 1910 produceerde Afrika £ 35 mill., de Vereenigde Staten £ 19,2 mill., Australië £ 13.1 mill., Rusland £ 6.8 mill., Mexico £ 4.8 mill., Oost-Indië £ 2.4 mill., Zuid-Amerika £ 2.3 mill., China en Canada elk £ 2 mill.

Het in de laatste tien jaren over de geheele wereld geproduceerde goud wordt op £ 760 mill. geschat. Daarmede is de tegenwoordige wereld goudvoorraad tot circa £ 3000 mil lioen gestegen. Wanneer de goudproductie met dezelfde stijgende beweging als in de laatste tien jaren voortgezet wordt, kan men aannemen, dat de wereldvoorraad in 1940 verdubbeld zal zijn.

En toch ondanks die ontzaggelijksche vermeerdering van den Goudvoorraad, was er gedurende de financieele crisis van een drietal jaren geleden in de Vereenigde Staten van Noord-Amerika groote behoefte aan goud. Naar schatting is toen voor een bedrag van ongeveer 150 millioen gulden aan goud van Europa naar de overzijde van den Oceaan gezonden. De Amerikaansche financiers klopten bij hun Engelsche collega's aan om in het gebrek aan goud te voorzien, maar de Engelsche financiers moesten Frankrijk te hulp roepen om zooveel goud bijeen te brengen. Het schijnt dan ook een ontzaglijk groote som: 150 millioen gulden. Wanneer men dit cijfer echter vergelijkt met de bovengenoemde cijfers der jaarlijksche goudproductie, dan moet de vraag oprijzen, waar blijft al dat goud?—Een deel van het goud vindt zijn weg naar de goudsmederijen, waar het tot luxe voorwerpen verwerkt wordt en verdwijnt aldus uit de handelswereld. Het is niet precies na te gaan, hoe groot deze hoeveelheid is, maar zeker is het, dat dit slechts een klein gedeelte van de wereldproductie is. Waar blijft al het andere? De gewone voorstelling is, dat hiervan munten geslagen worden, of dat het in staven in de kelders der banken bewaard wordt om bij gelegenheid tot munten geslagen te worden. Deze voorstelling is niet onjuist, maar waar blijven dan al die munten? En waar blijven de staven, waar geen gemunt geld van gemaakt wordt?

De vraag, waar al het goud blijft, dat Zuid-Afrika, Australië, Californië en Alaska ieder jaar aan de markt brengen, is al meermalen gesteld, zonder dat men een voldoend antwoord wist te geven. Het is waar dat de goudvoorraden in de banken zeer groot zijn. Om een voorbeeld te noemen, bedraagt de goudreserve van de bank van Frankrijk ongeveer 1500 millioen gulden. Maar al deze voorraden tezamen geven nog geen oplossing van de vraag, waarheen de gouden stroom geleid is, die sedert de ontdekking van het goudland Californië in 1848 in toenemende mate over de wereld uit de goudmijnen vloeit.

Aan een feestbanket, onlangs te Londen in de Guildhall gehouden, heeft Lord Cromer eene redevoering gehouden, waarin hij de aandacht van zijne dischgenooten vestigde op de neiging der Egyptenaren tot het verzamelen van geld. Hij sprak over het grootsche werk der Engelsche ingenieurs te Assoean in Egypte, waar zij een dam door den Nijl hebben aangelegd ter regeleering van de jaarlijksche Nijloverstrooming. Egypte is thans in staat om ieder jaar voor een bedrag van 350 millioen katoen te verbouwen. Deze hoeveelheid wordt door Engeland gekocht en met goud betaald. Een groot gedeelte van dat goud, dat meer dan een derde van de geheele wereldproductie is, verlaat Egypte niet meer. Azië en het rijk van de oude Farro's zijn de landen, van waar oude legenden tot ons zijn gekomen over onmetelijke schatten, die daar werden opgezameld en veilig in schatkamers verborgen. Men is geneigd om over die verhalen te lachen en wanneer men van zulk een opzamelmanie in onzen tijd vertelt, dit niet voor ernst op te nemen. Er is echter gebleken dat het wel degelijk ernst is. Het is niet langer te loochenen, dat een groot gedeelte van het goud, dat binnen Egypte komt, door de eigenaars in den grond wordt begraven. Wat met zooveel moeite uit de goudmijnen wordt te voorschijn gehaald, wordt door de Oosterlingen weer aan den schoot der aarde toevertrouwd, en verliest aldus feitelijk al zijn waarde voor de menschheid. Lord Cromer deelde verscheiden voorbeelden van begraven schatten mede.

Een katoenplanter, dien men niet voor rijk hield, stierf en men vond in zijn schatkamer 80.000 Engelsche souvereinen. Het is een bedrag van bijna een millioen Nederlandsch. Een ander kocht een eigendom voor f 300.000 en betaalde met geld, dat in zijn tuin lag begraven. Met muilezels werd het geld uit den tuin naar de plaats van bestemming gereden.

De manier om op te potten in Egypte is zoo algemeen, dat zij een factor van belang is ter beantwoording der vraag, waar al het geld blijft.

Nog meer goud wordt aan de wereldmarkt onttrokken door de dwaze verzamelwoede van de bewoners van Voor-Indië. Dit land met zijn 230 millioen inwoners is bij uitstek een conservatief land. Eeuwenoude gebruiken worden van vader op zoon overgeleverd en hiertoe behoort ook het gebruik van edele metalen te verzamelen. Gedurende de laatste 20 jaren is een groote schat zilver, ter waarde van 750 millioen gulden in ropijen, voor goud ingewisseld. De hoegrootheid van dezen schat is voor enkele jaren aan het licht gekomen bij de onderzoekingen van de muntcommissie, die de Engelsche regeering had ingesteld om het muntwezen in Voor-Indië te regelen. Op het getuigenis van een zeker Indiër, voor de muntcommissie afgelegd, is toentertijd meermalen de aandacht gevestigd en het is zeker, dat het geen sprookje is.

„Het is bekend", verklaarde hij, „hoeveel moeite de overleden Maharajah Soindai heeft gedaan om het fort van Gwaloir van de Engelschen terug te krijgen, maar er zijn maar weinigen, die de drijfveer voor zijne bemoeingen vermoedden. Deze was geen andere dan een verborgen schat van 750 millioen aan ropijen, die in geheime bergplaatsen van het fort lagen. De roodgerokte Engelsche schildwachten hebben hier 30 jaar over heen gewandeld, zonder te vermoeden, welk een schat onder hun voeten opgestapeld lag. Voordat de Engelsche Regeering het fort teruggaf, waren allen gestorven, die den toegang tot de geheime bergplaats wisten, met uitzondering van één man, die al hoog bejaard was en wiens einde dus binnen niet al te langen tijd was te wachten. Indien deze voor de teruggave stierf, zou de schat, voor den eigenaar verloren zijn, en misschien voor eeuwen ook voor de menschheid verloren zijn, want de schuilplaats was voor den oningewijde volstrekt onvindbaar. De Maharajah zag zich dus voor de keuze gesteld om, óf tegen elken prijs het fort terug te krijgen óf het geheim aan de Engelsche regeering te openbaren en dan misschien toch zijn schat te verliezen. Toen eindelijk na lange onderhandelingen het fort aan den Maharajah was teruggegeven, werden er, nog voor de Engelsche soldaten het grondgebied van Gwalior hadden verlaten, metselaars uit Benares gehaald, die den eed van geheimhouding in den tempel van de Heilige Koe hadden moeten afleggen.

Aan het station Gwalior werden zij op karren geladen, geblinddoekt en naar de plaats gebracht, waar zij werken moesten. Onder leiding van den ouden man, die het geheim kende, openden zij den toegang tot de schatkamer, terwijl de Maharajah zich overtuigde van de aanwezigheid van den schat. De metselaars werden toen weer op karren geladen, geblinddoekt, naar het station gebracht en vervolgens naar Benares. De soldaten, die de metselaars begeleid en bewaakt hadden, werden naar een binnenplaats gevoerd en daar gefusilleerd, zoodat het geheim van de bergplaats opnieuw verzekerd was.

Men zoude genegen zijn om dit getuigenis voor een sprookje te verklaren, maar de munt-commissie twijfelde niet aan de waarheid. Want bij haar werd ook aangifte gedaan van bewaarplaatsen van kleinere schatten, die tusschen 20 en 80 millioen gulden beliepen en die bij onderzoek werkelijk bleken te bestaan. Dit waren de schatten van kleinere vorsten, die nooit een schijn van de macht hebben bezeten, waarover eeuwenlang de heerschers van Gwalior konden beschikken. De Engelsche regeering heeft bij de ontdekking, de kleinere vorsten gedwongen om hun schatten in te ruilen tegen Indische schuldbewijzen, maar de Indische vorsten houden nu eenmaal niet van papieren geld en het heeft dan ook niet lang geduurd, of het papier was weer tegen goud ingewisseld, dat weer werd toevertrouwd aan geheime bergplaatsen, waar het voorgoed voor het gebruik voor de wereld verloren is. En zooals de vorsten met hun geld doen, zoo doen ook de kooplieden. Het huis van een Indisch koopman is zeer sober gemeubeld en zijn leven is zer eenvoudig. Wat hij verdient, wordt voor een groot deel overgelegd, niet in rentegevende papieren, maar in goud in den grond. Hij heeft een klein bedrag bij een bank staan, maar dit bedraagt in vergelijking van zijn verborgen schat niet meer, dan de goudreserve der Indische banken in vergelijking met de onmetelijke ondergrondsche schatten in het land.

Niet alleen de vorsten en groote kooplieden maar ook de middelklasse en de lagere standen lijden aan de manie van geld opzamelen. Wanneer men al diegenen niet meerekent, die nauwelijks genoeg verdienen om niet van honger te sterven, dan blijven er in Voor-Indië altijd nog wel 100 millioen bewoners over, die in staat zijn om iets over te leggen en deze oververdiende wordt geregeld in den grond in den vorm van edel metaal verstopt. De bewoners van het Hemelsche Rijk meenen op dezelfde wijze hun geld het best te kunnen bewaren. China met zijn 400 millioen Chineezen is een even groote slokop als Engelsch-Indië. En vermoedelijk zal de dwaze gewoonte om zijn geld te verstoppen ook nog in andere landen gevolgd worden. Nog onlangs werd melding gemaakt van een grooten schat in Spaansche gouden munten, die de Franschen in Marokko hadden gevonden.

Indien de regeeringen of de financiers geen middelen ontdekken om een einde te maken aan die verzamelwoede van edel metaal bij de Oosterlingen, dan zullen de mijnwerkers blijven werken en het goud zal langs de markten der beschaafde volken omgewerkt, maar zeker worden verwerkt, maar de overgroote hoeveelheid zal langs den stroom van den wereldhandel zijn weg naar het Oosten vinden. Het zal een tijd lang verblijf houden in de kelders der banken en wat er van zal worden verwerkt tot weeldeartikelen in Egypte, Voor-Indië, China en enkele andere oostersche landen terecht komen. En wanneer het eenmaal daar is, dan zal het onttrokken worden aan het oog en het gebruik der menschen. En alle arbeid der goudgravers en alle kostbare machineriëen der goudmijnen zullen voor de menschelijkheid geen rente meer afwerpen. Waar blijft dus al het goud?

Wij kunnen hierop antwoorden: De schatten der Inca's, de rijkdommen der Montezuma's, de millioenen van Californië en Australië en Klondyke, de opbrengsten van de talrijke goudmijnen van Zuid-Afrika, het ligt alles begraven in de onderaardsche geldkerkhoven der Oosterlingen. Het is verloren voor de wereld, even onherroepelijk als het goud van schatschepen, die gestrand zijn en in het zand der zee zijn weggezakt.

(*Handelsbelangen.*)

CANTINE EN MILITAIR TEHUIS.

Volgens mededeeling van de *Curaçaosche Courant* heeft de Minister van koloniën bepaald, dat voortaan in het *Militair Tehuis* geen sterken drank meer mag worden verkocht.

Het gebouw mag slechts zijn een drankvrij vereenigingslokaal voor de militairen van Land- en Zeemacht.

Wij juichen dezen maatregel van harte toe en hopen, dat deze er hoe zal bijdragen om het misbruik maken van sterken drank door onze militairen tegen te gaan.

In verband hiermede vestigen wij de aandacht op een artikel van „*De Nederlander*", dat wijst op hetgeen in andere landen ter bestrijding van het alcoholisme in het leger wordt gedaan, en daarna aldus vervolgt:

De alcohol moet uit de cantines. Bij den bouw der nieuwe kazernes voor de Koloniale Reserve te Nijmegen door het Departement van Koloniën, is een afzonderlijk lokaal met eigen ingang ingericht tot cantine voor geheelonthouders. Ofschoon wij niet beoordeelen kunnen of die maatregel doel zal treffen, juichen wij hem als proef toe, maar zouden nog liever zien als de alcohol geheel uit de kazernes geweerd werd.

Wanneer wij het verbod van alcoholische dranken in de cantines vragen dan is het o.a. ook, omdat wij het onzedelijk vinden om jonge menschen, die onder de wapenen komen om geoefend te worden, aan te wijzen tot het schenken en ver-

---

kaperschepen de *Jonge Balthasar* en de *Colebra* werd in beslag genomen. Aan dat document van 1727 ontleenen wij volgende bijzonderheden. Deze twee laatst getuigen bevestigen daar onder eede: „dat sij op ordre van „den Ed: Heere Directeur naar Aruba „sijnde gesonden, om den directeur „van de bergwerken de Heer PAULUS PRINTZ met de materialen en „de slaven van de Ed: Comp: van „daar aff te haalen, en de noodige „vivres voor het gemelde Eyland „aan te brengen", en dat terwijl zij daar waren, „den 16 Julij „aldaar *sijn gekomen voor de Commandeurshaven* twee Spaanse capers" enz. enz. en na verschillende andere bijzonderheden te hebben verhaald verklaarde een der getuigen verder als volgt: „dat de Spaanse capi„teijns den *Commandeur* hebben ge„dwongen de brieven van de Ed: „Heere Gouverneur van Curaçao, die „hij ontvangen hadde, *uit zijn huis* „*te laten halen* en aan haarlieden ori„gineel over te geven, gelijk ook is „geschied," enz. enz.

Uit dit stuk volgt dus zonneklaar, dat reeds in 1727 die plaats officieel den naam van *Commandeurs haven* droeg en dat de Commandeur daar in de nabijheid zijn woonhuis had.

Nu ligt het evenzeer voor de hand aan te nemen, dat die baai aldus genoemd werd, eenvoudig *omdat* dáár de Commandeur verblijf hield, ter onderscheiding van de *Paardenbaai*, waar de paarden gelost werden, en van de andere vestigingsplaats in de buurt van de *Noord*, waar de Indianen woonden.

Hoewel de naam van dien Commandeur in dat stuk van 1727 niet genoemd wordt, kan deze geen andere geweest zijn dan WILLEM JANSEN, die, zooals eveneens uit officieele bescheiden blijkt, van 1714 tot 1739 commandeur was.

Ook staat het historisch vast, dat vóór WILLEM JANSEN er nog minstens 2 andere commandeurs in functie geweest zijn, nl. JOHANNES BONTEMANTEL en JOSEPHUS FLACCIUS of STACCIUS en dat reeds van vóór 1679 de post van commandeur op Aruba bezet was.

* * *

Bestaan er nu ook eenige historische gegevens, die spreken van een mishandeling of van een gewelddadigen dood van een der vroegere Commandeurs?

Historisch is alléén het volgende bekend:

1o. dat in 1722 de Spaansche kaper BALTHASAR CARION dikwijls op Aruba slaven en vee roofde en op één dier strooptochten ook den vicecommandeur om hals liet brengen.

2o. dat in 1750 drie Minasche slaven (dat zijn slaven afkomstig van George *d'Elmina* aan de Westkust van Afrika) het eigendom van den commandeur DANIEL NIEUWKERK (1739 tot na 1750) in opstand kwamen, waarschijnlijk aangelokt door een dergelijken opstand van hun stamgenooten op de plantage Hato (Curaçao) een maand te voren.

Zij vermoordden NIEUWKERK's zuster met haar kind en twee slavinnen, stalen elk een geweer uit het commandeurshuis benevens de aanwezige provisie en vluchtten in de bosschen. Doch zij werden door N. en zijn ruiters (soldaten) doodgeschoten en verbrand.

Nu weet Dñs. G B. BOSCH uit mondelijke overlevering van dezen NIEUWKERK te zeggen: „Van hem „wordt verhaald, dat op zijn nage„dachtenis de roem rust van menschen„liefde en hulpvaardigheid. Van hem „wordt verhaald, dat hij in tijde „van gebrek aan levensonderhoud „door wisgewas ontstaan, op eigene „kosten voorraad van elders deed „komen en die onder de ingezetenen „deed uitdeelen". (II blad. 149.)

Men hechte niet al te veel waarde aan deze bewering, want uit het bovenaangehaalde getuigenis van Paulus Printz blijkt, dat ook het Gouvt. zorgde voor het zenden van vivres (levensmiddelen) aan het eiland.

Daar is echter een feit, dat, slechts alweer op volksverhalen steunend, alleen door Dñs. BOSCH (p. 148) wordt meegedeeld, dat zeker koren op den molen is van onzen Correspondent.

Gaarne gunnen wij hem de voldoening er van, door het in hoofdzaak hier mede te deelen:

De onmiddelijke voorganger van Nieuwkerk was *Pieter Boer of de Boer*, hij werd (altijd volgens Dñs. BOSCH) als *eerste*(?) Commandeur omstreeks 1740 naar A. gezonden. Hij behandelde de Caraibische Indianen uitermate hard en dwong hen tot zwaren arbeid. Volgens de overlevering wilde hij hen zelfs dwingen bij het maken der heggen de cactus op den blooten rug aan te dragen. Vele Indianen vluchtten daarom naar de kust van Venezuela. Om zich te wreken kwamen ze met een troep in hun canoas aan de Commandeursbaai terug.

De Commandeur laadde zijn geweer en pistolen en wachtte de aanvallers af. Bij de bestorming van zijn huis weigerde het eene geweer na het andere, omdat ze vastgeroest waren, zoodat de Indianen tijd hadden om zich van hem meester te maken.

„Zij beroofden hem op de gruwzaamste wijze van het leven, en keerden daarna in hun canoas naar de vaste kust terug".—

Dit is feitelijk het eenige waarop de Correspt. zich met eenigen grond zou kunnen beroepen.

Wij hebben op dit verhaal echter het volgende aan te merken: 1e. De wijze waarop die Pieter Boer is ter dood gebracht blijft in het duister, terwijl Dñs. BOSCH toch anders gewoon is alles tot zelfs de kleinst-minutieuse voorvalletjes mee te deelen. 2e. Slaat Dñs. BOSCH de plank geheel mis, als hij beweert dat deze P. Boer als *eerste* Commandeur in 1740 naar Aruba ging. Terwijl het toch vaststaat, dat ze er al vóór 1679 bekend waren. 3e. Er is geen enkele Commandeur bekend, die den naam *Pieter (de) Boer* of *Jahrman* droeg. Al de voorgangers van Nieuwkerk hebben we al opgenoemd. Zijn opvolgers waren *Laurens Croes, Jan van der Biest (2 maal), Gilles Poppe, Herman v. d. Biest en Jacobus Pellicorne Porrier* en in 1792 *Borchard Speght*, dien de meeste tijdgenooten van Dñs. BOSCH nog goed gekend hadden. Bij zooveel onnauwkeurigheid verliest ook de rest van het verhaal voor ons veel van zijn geloofwaardigheid.

* * *

Ten slotte nog de oplossing van een laatste moeielijkheid. Waraan kan de meening op Aruba, dat de Commandeurs nergens anders dan op *Ponton* zouden gewoond hebben, zijn ontstaan danken? 't Volgende zal duidelijk maken, waardoor onze Correspondent of liever zijn zegslieden zich op een dwaalspoor lieten brengen.

In de eerste helft der XVIIIe. eeuw woonden op Aruba geen andere blanken (Europeanen) dan de Commandeurs en de enkele personen die in dienst stonden der West Ind. Compagnie. Eerst in de 2e. helft werd het toegestaan aan een paar blanken er zich te vestigen. Dit bleek echter niet in het voordeel der Comp. te zijn. Zoodat in den beginne slechts zelden die gunst werd verleend. Doch de handel nam er toe vooral op de overgelegen kust. Dit had ten gevolge dat de Paardenbaai als losplaats van vee steeds meer en meer gewaardeerd werd, en dat enkele kooplieden vooral Israelieten in haar nabijheid hun vaste verblijfplaats kozen. De Commandeursbaai verloor aldus allengs steeds meer van haar beteekenis.

Reeds in 1762 bestond er bij de bewindhebbers der West Ind. Comp. een plan om bij Paardenbaai een batterij aan te leggen, om door een kruisvuur de scheepjes aldaar in de baai liggend tegen de kapers te kunnen beschermen. Doch de hooge kosten maakten dit plan onuitvoerbaar. Door de uitbreiding van den handel zag de Commandeur in 't laatste kwart der XVIIIe eeuw zich gedwongen, zijn residentie meer naar de nieuwe baai, en wel op de hoogte van het tegenwoordige *Ponton* te verleggen. Deze plaats, ter halver wege ongeveer van Oranjestad en de tegenwoordige buurt de *Noord* op een hoogte gelegen, bood het voordeel tegelijk het overzicht zuidwaarts over de Paardenbaai en ten Noorden in de richting van de verblijfplaats der Indianen te vergemakkelijken.

In 1796 of 1797 echter liet Gouverneur Lauffer aan de Paardenbaai een fort aanleggen met 4 stukken geschut en van toen af nam met het aantal bewoners daar aan de baai ook de handel dermate toe, dat de Commandeur Borchard Speght (sinds 1792) of zijn zoon Pieter Speght van *Ponton* naar de Paardebaai zijn residentie overbracht.

Met deze bijzonderheden hopen wij, de weetgierigheid van den Correspondent en der lezers van Aruba omtrent de geschiedenis van hun geboortegrond voorloopig voldoende bevredigd te hebben.

Desniettemin houdt de Redaktie zich voor méér inlichtingen of ontdekkingen omtrent deze kwestie aanbevolen.

koopen van sterken drank in de cantines (oppassers cantines).

Gewoonlijk wordt, door hen, die tegen het verbod zijn, aangevoerd dat het verbruik gering is. Het is een feit, dat er verscheidene cantines zijn, waarin door soldaten en korporaals zelden een borrel gedronken wordt. Het aantal liters jenever in die cantines verschonken, komt dus op rekening der onderofficieren, waaronder er zich ook nog verscheidene bevinden, die geen sterken drank gebruiken.

Het aantal van hen, die in de cantine sterken drank gebruiken, wordt dus kleiner, maar de gemiddelde hoeveelheid, door elken gebruiker gedronken, grooter. In sommige cantines bestaat de bepaling, dat aan één persoon niet meer dan een bepaald aantal borrels mag geschonken worden, en wel om het misbruik tegen te gaan.

Iedereen begrijpt, dat een controle uiterst moeilijk is en er bovendien tal van middelen zijn om de bepaling waardeloos te maken. Waarom niet liever de koe flink bij de horens gepakt en het geheele verbod uitgevaardigd.

Bovendien zouden wij wenschen, dat met meer kracht tegen de dronkenschap in het leger kon worden opgetreden. Jaren geleden konden feiten, onder den invloed van sterken drank gepleegd, zwaarder gestraft worden. Tegenwoordig mag alleen misbruik van sterken drank gestraft worden, als dronkenschap is geconstateerd.

En vraag nu eens: wanneer is iemand dronken, of wanneer treedt dronkenschap in? Het antwoord schijnt heel gemakkelijk, maar is in werkelijkheid, zóó lastig, dat vele gevallen van dronkenschap ongestraft moeten blijven.

Eindelijk zouden we wenschen, dat door de onderofficieren zelf met kracht werd opgetreden tegen diegenen onder hen, die misbruik van sterken drank maken.

Berichten uit de Kolonie.

Geologie.

—Bij de aanvaarding van het hoogleeraarsambt aan de Rijks-Universiteit te Groningen hield dr. J. H. BONNEMA een rede over „De beoefening der geologische wetenschappen in Nederland en zijne koloniën".

Vice-Consul.

—Bij Kon. besluit is de heer H. J. HOHLT benoemd tot vice-consul der Nederlanden te St. Domingo buiten bezwaar van 's lands schatkist.

Marine.

De kapt. ter zee W. HOUWING, thans tijdelijk werkzaam in de directie der marine te Amsterdam, is bestemd tot commandant van Hr. Ms. pantserschip „Zeeland", dat 1 Dec. e.k. naar West-Indië zal vertrekken.

— De off. van gez. 1e kl. der marine W. A. STARK is bestemd om geplaatst te worden aan boord van Hr. Ms. pantserdekschip *Zeeland*, dat 1 December naar West-Indië vertrekt.

— De luit. ter zee 2e klasse J. H. DE VEIJ MESTDAGH, en J. B. H. BLOM, met particuliere gelegenheid uit West-Indië gerepatrieerd, worden respectievelijk 18 en 26 October a.s. geplaatst aan boord van Hr. Ms. wachtschip te Willemsoord.

Gedecoreerd.

De Heeren J. A. SNIJDERS Jr. kapt. der artillerie van het Nederl. leger, SOL L. MADURO, te Havana en JOS M. L. MADURO, consul van Guatemala op dit eiland zijn door den President van Venezuela begiftigd met de Buste van Simon Bolivar 4e. klas. Onze gelukwenschen.

Opsporing van Delfstoffen.

Op het verzoek van den Heer H. P. DE VRIES, als administrateur van de Cur. Handel-Maatschappij, tot vergunning voor drie jaren tot het doen van opsporingen van delfstoffen op twee terreinen van 54 en 18 H.A. ten Oosten en Westen der haven, is thans door den Gouverneur goedgunstig beschikt tegen betaling van een jaarlijksch vast recht van vijf cents per H.A. en met inachtneming van de wettelijke bepalingen der Curaçaosche Mijnwet enz.

Curaçaosche Motor-tram.

Verschillende keeren hebben er deze week reeds proefritten met de nieuwe motor-tramwagens plaats gehad.

De nieuwe wagons maken een degelijken indruk. Elke wagen bied plaats voor 30 personen. Er is alle kans, dat de nieuwe lijn in den loop der volgende week voor het publiek zal worden geopend.

Scheepsbouw.

Deze week is er van de scheepswerf aan de zijde van Otrabanda weer een prachtige bark te water gelaten en „*La Sirena*" gedoopt, gebouwd voor rekening van de Heeren PROSPERO BAIZ & Co. bestemd voor de vaart op Coro.

Officieele Berichten.

Blijkens ontvangen kennisgeving van den Minister van Kolonien is aan ieder der Heeren H. K. MICHELSEN, Hoofd der Hendrikschool op Curaçao, en J. H. A. W. SPROCK, klerk enz. op Bonaire, thans met verlof in Nederland, tot verder herstel van gezondheid zes maanden verlofsverlenging verleend.

Aan den kommies 2e klasse der belastingen te Slagbaai op Bonaire, W. J. KAMPHUIS, is tot herstel van gezondheid, eene maand verlof verleend; de kommies 2e klasse der belastingen te Kralendijk op Bonaire, P. A. H. HARMS, is gedurende den verloftijd van Kamphnis, gedetacheerd naar de Slagbaai, en gedurende den verloftijd van Kamphuis, is H. G. MARTIJN belast met de functien van havenmeester en loods te Kralendijk.

Het door den Gezaghebber van St. Martin N. G aan den heer O. E. H. A. BROUWER, tijdklerk enz aldaar verleend verlof is met 14 dagen verlengd, tot verder herstel van gezondheid.

Het door den Gezaghebber van Saba aan den heer E H SIMMONS, Griffier enz. op Saba, verleend verlof voor een maand, tot herstel van gezondheid, is door den Gouverneur goedgekeurd.

Het door den Gezaghebber van Saba aan den heer A. N. BAREND wd. gouvts geneeskundige tot herstel van gezondheid, verleend verlof van eene maand, is met een week verlengd. De heer J. MORGAN GRIFFITH, gouvts. geneeskundige op St. Eustatius is tijdelijk overgeplaats naar Saba, en tevens belast met de waarneming van geneeskundigen dienst op St. Eustatius.

Het aan den kommies 1e klasse der belastingen op St. Eustatius, T. G. HEYLIGER, tot herstel van gezondheid voor een jaar verleend verlof naar de Vereenigde Staten van Amerika, is met zes maanden verlengd.

Aan den heer J. A. LAMPE, hoofd der openbare lagere school te Windwardside op Saba, is eene maand verlof verleend, ten einde zich op Curaçao te onderwerpen aan een examen ter verkrijging van de akte voor de Engelsche taal.

Aan den kommies 1e klasse der belastingen alhier, W. H. VAN DER VELDE, is tot verder herstel van gezondheid, eene maand verlofsverlenging verleend.

Muziekuitvoering.

De Militaire Kapel zal morgenavond ten 6 uur een muziekuitvoering geven in het „Wilhelminapark".

Marktbericht van den Curacaoschen Handelsbond.

Van 20 October 1911.

ZOUT per vat van 180 K.G. .... f 0.80
DIVIDIVI per K.G. .... „ 0.06¼
ORANJESCHILLEN per KG. 1st kw. „ 0.70
id. per KG. 2e kw. „ 0.60
HUIDEN per K.G. .... „ 0.60
GEITENVELLEN per K.G. .... „ 1.20
WOL per K.G. .... „ 0,12
SCHAPENVELLEN per stuk .... „ 0.40
BEENDEREN per K.G. .... „ 0.02
RECINUS-ZAAD per K.G. .... „ 0.05

STROOHOEDEN (hipijapa):

Kwaliteit			
No, 1	per dozijn		„ 3.50
„ 1 (gebleekt)	„	„	„ 3.62½
„ 2	„	„	„ 4.62½
„ 3	„	„	„ 6.—
„ 3	„	„	„ 6.12½
„ 4	„	„	„ 6.—
„ 5	„	„ (OLA)	„ —
„ 6	„	„	„ 9.25
„ 7	„	„	„ 9.50
„ 8	„	„ (OLA)	„ 9.—
„ 9	„	„	„ 10.50
„ 10	„	„ (OLA)	„ 10.50
„ 11	„	„	„ 13.20
„ 12	„	„ (OLA)	„ —
„ 13	„	„	„ 15.—
„ 14	„	„ (OLA)	„ 15.—
„ 15	„	„	„ 18.—

STROOHOEDEN (latai):

Kwaliteit			
X	per dozijn	....	f —
XX	„ „	....	„ —
XXX	„ „	....	„ —

KLEINE STROOHOEDEN (hipijapa) in kwal. overeenkomende met kwal. No. 1 van ongeveer 25 cM. van kruin af tot rand per doz. f 2.75
van ongeveer 30 cM. van kruin tot rand per doz f 4—

Ratten en Muizen.

Gedurende de laatste 8 dagen werden in het fiscalaat aangebracht en door middel van petroleum verdelgd

100 ratten
58 muizen.

Uit de Amerikaansche Automobiel-Industrie.

In het 31 Juli geëindigde seizoen leverde de *United States Motor Company* naar schatting 27.000 automobielen af.

Voor 1912 denkt de maatschappij 30 à 40.000 stuks in verschillende soorten te vervaardigen. Uit de berichten van de 1800 agenten der maatschappij blijkt, dat de vraag voortdurend levendig blijft. De maatschappij had nog nooit zooveel orders voor onmiddellijke aflevering in hare boeken.

Het „passagieren" van Janmaat.

In 't vorig jaar bij Kolff & Co. te Batavia verschenen Maleisch Woordenboek, samengesteld door Halkema staat op pag. 437 telezen:

„*Passasiren, pergi ka pesisir.* —Dit woord vindt men door onwetenden wel eens geschreven naar het oogenschijnlijk grondwoord: passagier, dus: passagieren. Niets dwazer dan die spelling. Met passagieren, de foutieve spelling, zou dan beduid worden, de handeling van iemand tot de bemanning van een schip behoorende, want van een passagier zegt men toch niet dat hij gaat passagieren – die naar wal gaat om een verzetje te nemen.

Eeerstens is de handelende persoon dan geen passagier, maar al ware dit zoo, ten andere herinnert de wandeling aan wal toch in de verste verte niet aan een passagier.

De passagier aan boord is immers iemand die juist niets met den wal te maken heeft. Het woord is inderdaad afgeleid van: *pesisir* dat *strand* beteekend, en een schepeling die een verzetje aan het strand neemt, is aan het *pesisiren*, op zijn Hollandsch gevormd, en daar heeft de welwillende geleerdheid van gemaakt: passagieren".

Kabelnieuws.

Marokko. De onderhandelingen tusschen Frankrijk en Duitschland worden gerekt. Men beweert, dat ze eerst den 3 November zullen geëindigd zijn. Alles wordt bezondien geheim gehouden. Het voornaamste verschil schijnt nu nog te loopen over den afstand van den Congo.

Tripoli Het gerucht van den wapenstilstand is weer tegengesproken. Turkije zal zich zoo lang mogelijk en voornamelijk passief verzetten. Men verwacht, dat de oorlog niet zoo heel spoedig zal geëindigd zijn. In Turkije koelt men zijn wraak op Italiaansche ingezetenen. Er is reeds een decreet uitgevaardigd, waarbij alle Italiaansche professoren en onderwijzers uit Turkije worden verbannen. Italië daarentegen dreigt Smyrna en Salonika te zullen bombardeeten, indien de Italianen nog langer in Turkije worden lastig gevoelen. In Smyrna verkeeren de tien duizend Italianen die daar wonen, in groot gevaar.

Italië ondervindt groote verliezen in Tripoli door nachtelijke aanvallen en door ziekte onder de troepen tengevolge van de cholera.

Om pressie uit te oefenen op Turkije zal Italie drie eilanden bezetten in den Griekschen Archipel.

China. Er is weer een nieuwe republiek uitgeroepen en wel, waar men het allerminste verwachten zou.

In Wuchan in China is de republiek geproclameerd met Hwangsching tot President. Er wordt te Hankord hevig gevochten tusschen keizerlijke en revolutionnaire troepen met groote verliezen aan weerszijden. De Europeesche mogendheden zenden oorlogsschepen ter bescherming van landgenooten en bezittingen.

Uit de naburige Republieken.

Colombia, Peru en Bolvivia.

Deze drie Republieken zijn sinds eenigen tijd met elkander in conflict.

Peru is verontwaardigd en eischt voldoening van zijn buurman Colombia.— Chili schijnt de stokebrand te zijn en zoowel Colombia als Bolivia tegen Peru op te hitsen. In La Paz, de hoofdstad van Bolivia, liep het volk te hoop voor het legatiegebouw van Peru, en wierp er met steenen naar.

De reden voor al deze geschillen is oorspronkelijk betwist grondgebied.

In heel Colombia krijgt een oorlogszuchtige geest de overhand.

In het geheele land wordt een inschrijving geopend om uit vrijwillige bijdragen een kleinen kruiser en modern geschut in Duitschland te bestellen en aan de Regeering aan te bieden. In alle garnizoensplaatsen worden bovendien op regeeringsbevel vrijwillige weerbaarheidcorpsen opgericht en oefeningen gehouden in schijfschieten enz.

ECUADOR.

In deze week zijn er meer bijzonderheden bekend geworden over gebeurtenissen in den laatsten tijd in Quito, de hoofdstad dezer republiek afgespeeld.

Den 11 Augustus is daar het leger tegen den President Generaal ELOY ALFARO in opstand gekomen. Hij werd vervallen verklaard van het bestuur.

Door de gezanten van Chili en Brazilie werd de oud-president, die zich vooral met zijn zoon OLMEDO bijzonder gehaat had gemaakt, in bescherming genomen en naar het legatiegebouw van Chili in veiligheid gebracht. Insgelijks beschermde ook de gezant van Colombia de echtgenoote en verdere familieleden. Men had alle moeite, om Alfaro en zijn zoon tegen de woede van het volk te beveiligen. Alfaro is voor altijd van het grondgebied der Republiek verbannen.

Ook in Panama weigerde men hem toe te laten. In plaats van Alfaro is nu ESTRADA tot President verkozen.

Buitenland.

HET NEDERLANDSCHE ORANJEBOEK.

De Minister van Buitenl. Zaken heeft, evenals het vorige jaar, ook thans weder een *Oranjeboek* aan de Tweede Kamer doen toekomen.

Daaraan wordt o. a. het volgende ontleend omtrent de kwestie tusschen *Venezuela* en *Holland*:

Werd in het vorig Oranjeboek vermeld, dat Venezuela's antwoord op het ontwerp-protocol, dezerzijds aangeboden, elken dag kon worden verwacht, sedert dien is de stand der onderhandelingen in ongunstigen zin gewijzigd.

Tegenover de Venezolaansche voorstelling van zaken wordt in het Oranjeboek — nadat een breedvoerig overzicht is gegeven van de tusschen beide Regeeringen gevoerde onderhandelingen en correspondenties — de volgende van de zijde der Nederlandsche Regeering gegeven:

In de maand December 1908 werd de bevolking van Caracas in een gedrukten, niet onderteekenden, oproep aangespoord zich te verzamelen om te protesteeren tegen de gewelddaden van Nederland (gedoeld

Staat van in- en uitgeklaarde schepen te Curaçao gedurende de maand Sept. 1911.

	INGEKLAARD.						UITGEKLAARD.					
	Aantal.		Inhoud der zeilschepen.		Inhoud der stoomschepen		Aantal.		Inhoud der zeilschepen.		Inhoud der stoomschepen	
	zeilschepen.	stoomschepen.	bruto M³.	netto M³.	bruto M³.	netto M³.	zeilschepen.	stoomschepen.	bruto M³.	netto M³.	bruto M³.	netto M³.
Maand September	100	30	10,335	9,621	178,812	113,444	93	31	8,285	7,623	180,588	114,461
Vorige maanden	802	248	88,202	81,492	1,658,465	1,034,415	799	246	91,672	84,315	1,643,622	1,025,343
Totaal	902	278	98,537	91,113	1,837 277	1,147,859	892	227	99,957	91,938	1,824,210	1,139,804

Niet opgenomen zijn de schepen, die binnenkomen van de kustvaart en van de visscherij.

werd op de maritieme demonstratie in de Venezolaansche wateren). In den avond van den 3n December viel het grauw een depot van den heer Thielen aan, doch werd door twee politie-agenten uiteengejaagd. Den volgenden ochtend werd de apotheek van genoemden heer vernield en leeggeplunderd, zonder dat de prefect van politie, die met eenige agenten in de onmiddellijke nabijheid was, iets deed om zulks te verhinderen; nog twee andere hem toebehoorende succursalen ondergingen hetzelfde lot.

De bewering der Venezolaansche Regeering, dat de Overheid niet bij machte was om de plundering te verhoeden, is ten eenenmale onaannemelijk; hoe gemakkelijk het grauw te bedwingen was, wanneer de politie zulks wenschte, is diezelfde dagen gebleken, toen getracht werd eenige andere huizen te Caracas aan te vallen.

Dat de Nederlandsche Regeering niet van den aanvang af voor de reclamatie des heeren Thielen is opgekomen, vindt zijn eenvoudige verklaring hierin, dat dr. Paul, de eerste Venezolaansche agent, den heer Thielen in opdracht zijner Regeering uitdrukkelijk verzocht, deze aangelegenheid onderhands, zonder diplomatieke tusschenkomst, te regelen en dit verzoek ook aan de Nederlandsche Regeering overbracht. Inderdaad werden aanvankelijk door Venezolaansche Regeeringspersonen onderhandelingen met de vertegenwoordigers van meergenoemden heer gevoerd; de Regeering der Republiek heeft dus niet het recht het voor te stellen— zooals harerzijds in een Geelboek geschiedt— als ware het bevreemdend dat voor het eerst in het Nederlandsch ontwerp-protocol van 1910 melding wordt gemaakt van de onderwerpelijke reclamatie.

Het voorstel om niet slechts het bedrag der schadeloosstelling, waarop de heer Thielen recht heeft, door scheidsrechters te doen vaststellen, maar ook om aan arbitrage te onderwerpen de vraag, of een schadeloosstelling verschuldigd is, werd dezerzijds gedaan, ten einde blijk te geven van een hoogst tegemoetkomende gezindheid, terwijl uit hoffelijkheid werd voorgesteld een Zuid-Amerikaansch staatsman als scheidsrechter te benoemen.

Dat dit voorstel niet werd aanvaard is dan ook een ernstige teleurstelling geweest; vertrouwd moet evenwel worden, dat de Regeering der Republiek alsnog zal inzien, dat een volharding bij de weigering om arbitrage te aanvaarden, niet geraden is.

De raad, door de Venezolaansche Regeering gegeven, dat de heer Thielen zich tot de Rechtbank zou wenden, verschijnt in een wonderlijk licht door den passus in de presidentieele boodschap, die bij voorbaat de reclamatie van onzen landgenoot ongegrond noemt en de Regeering van alle verantwoordelijkheid ter zake vrij verklaart. Dat de heer Thielen na deze verklaring bedoelden Raad zou opvolgen zal ook door de Regeering der Republiek zelf wel niet verwacht worden.

Dat het handelshuis des heeren Thielen Venezolaansch zou zijn, is onjuist, evenzeer dat niet de noodige bescheiden zouden zijn overgelegd tot staving van het bedrag der door hem geleden schade. Die stukken zijn ook aan de Nederlandsche Regeering overgelegd en op een onderzoek daarvan is het dezerzijds verlangde cijfer van Bs. 400.000 gegrond.

FRANKRIJK.

De ondergang der *Liberté* is de tweede groote catastrofe van gelijken aard, die de Fransche marine in vier jaar tijds treft. De *Liberté* had 20½ millioen gulden gekost.

In Maart 1907 vloog de *Jéna* in de lucht, waarbij 105 zeelieden het leven verloren; de *Jena* had 17½ mill gulden gekost. Aan andere schepen gingen in de laatste tien jaar door ongeluk voor de Fransche oorlogsvloot nog verloren: in 1900 het slagschip *Brennus* en het transportschip *Caravan*, in 1903 de torpedojager *Erpinette*, in 1904 het transportschip *Vienne*, in 1905 de kruiser *Sully* en de onderzeesche boot *Lutin*, in 1907 de kruiser *Jean Bart*. Te zamen met de *Jéna* en de *Liberté* tien schepen.

Er is werkelijk geen marine ter wereld, die het laatste decennium zóó ongelukkig is geweest als de Fransche!

PORTUGAL.

De Angst der Regeering.

Met wat voor besef de Portugeesche regeering optrad bleek toen het heette dat de republiek niets van de monarchisten te vreezen had, dat de autoriteiten volkomen op de hoogte waren van de sterkte der tegenstanders, en men gereed was om hun een flinke nederlaag te bezorgen. Maar wat blijkt nu? Dat de regeering feitelijk niets wist omtrent de kracht en de stellingen der koningsgezinden.

Zeer bevreesd over de laatste geruchten heeft ze nu Almeida, het hoofd der beruchte Carbonaris, naar de grenzen gezonden om de sterkte en posities der royalisten na te gaan. Almeida heeft reeds eenige mededeelingen aan zijne regeering gedaan en daaruit blijkt, dat in de nabijheid van Orense 4000 á 5000 royalisten geconcentreerd waren. De monarchistische troepen bestaan uit infanterie, cavalerie en artillerie. Zij beschikken over 40 stuks geschut, meestendeels snelvuur-kanonnen en ook over luchtschepen, die voortdurend over de republikeinsche kampen, vooral over Chaves kruisen. De republikeinsche soldaten en de inwoners verkeeren, — natuurlijk volgens Almeida — voortdurend vol angst, dat bommen uit de luchtschepen zullen geworpen worden.

De voornaamste oorzaak van het uitstel der monarchistische actie is, dat zij op het oogenblik te weinig geld hebben. De koningsgezinden wachten echter binnen enkele dagen een half millioen pond sterling uit Brazilië en Engeland.

Almeida gaf verder als zijn meening te kennen, dat de inval der royalisten binnen een week te verwachten is, buitengewone omstandigheden natuurlijk buitengesloten. De royalisten rekenen er vast op, dat de republiekeinsche troepen op het oogenblik van den aanval zullen overloopen. Deze meening is echter valsch, zegt Almeida. Op het oogenblik liggen 22000 man republikeinsche troepen langs de grens. De nieuwe regeering zal, zoo heet het, alles doen om een oorlog tusschen noord- en zuid-Portugal te verhinderen. Zonder twijfel zal het grootste gedeelte van de bevolking uit 't Noorden, de zijde der royalisten kiezen, doch daar deze lieden slecht gewapend zijn, zullen zij — volgens de verwachting der regeering — spoedig geslagen zijn.

Het geheele land zat nu vol angst en spanning te wachten op de komende dingen.

ADVERTENTIES.

HAVEN-NIEUWS.

VAN 14 OCT. — 28 OCT.

Schip	Kapitein	Aankomst	van	Vertrek	naar
Zulia	S S Morris	14 Oct.	New-York	14 Oct	Maracaibo
Zulia	„	19 „	Maracaibo	19 „	New-York
Caracas	Furst	19 „	New-York	19 „	La Guayra
Caracas	„	24 „	La Guayra	25 „	New-York
Maracaibo	G W Goodman	28 „	New-York	28 „	Maracaibo
Merida	A. Johanson	15 „	Maracaibo	16 „	La Guayra
Merida	„	18 „	La Guayra	19 „	Maracaibo
Merida	„	25 „	Maracaibo	25 „	Maracaibo
Merida	„	29 „	Maracaibo	30 „	La Guayra
Prins Maurits	P Koningstein	14 „	Amsterdam	15 „	New-York
Pr. Willem III	C v Baaren	22 „	New-York	23 „	Amsterdam
Pr. der Nederl.	J C Metus	28 „	Amsterdam	29 „	New-York
Student	Richards	15 Oct.	Liverpool	16 Oct.	Galveston
Manuel Calvo	J. Bonet	16 „	Colón	16 „	Barcelona
Sachsenwald	M Mutrich	20 6 22	Pto. Colombia	22—24 „	Hamburg
Almerian	Cook	24 „	Liverpool	24 „	Sabanilla

Schooners.	Aankomst.	van	Schooners.	Vertrek	naar
Refugio H	14 Oct.	Aruba	*Refugio H*	16 Oct.	Aruba
Maria H	14 „	Maracaibo	*Dreadnought*	17 „	Isl Barlov
Victoria H	16 „	Maracaibo	*Virginia H*	16 „	Vela de Coro
Perla de Ozama	16 „	Barahona	*Amadeo H*	17 „	Maracaibo
Carmen Josefa	18 „	Maracaibo	*Victoria H*	18 „	Maracaibo
Virginia D	17 „	Pto Rico	*Viola I*	18 „	Barbados
Hungaria H	17 „	Bonaire	*Hungaria H*	18 „	Bonaire
Margarita C	19 „	Aruba	*Margarita C*	23 „	Rio Hacha
Virginia H	19 „	Vela de Coro	*Olinda H*	24 „	Barahona

Bekendmaking.

De verkoop van ZILVEREN, GOUDEN en JUWEELEN VOORWERPEN, beleend ter *Spaar en Beleenbank* van 2 Maart 1910 t|m 31 Augustus 1910, onder No. 1427 C t m N. 9668 C, zal plaats hebben op Donderdag den 26 October a.s. en volgende Donderdagen.

Belanghebbenden worden verzocht den verkoop te voorkomen door de aanzuivering der verschuldigde interesten.

Curaçao, 23 Oct 1911.

De Voorzitter,

A. JESURUN.

Drukker:
B. L. BOGAERS.